

Vot blanc, abstenció i vot nul: a qui beneficien?

Els detalls sobre el funcionament del sistema electoral català

Una dona votant en un col·legi electoral. Foto: Rafa Garrido

Falten menys de dues setmanes per les eleccions municipals

(<http://www.naciodigital.cat/grans/temes/665/eleccions/municipals/2015>) del 24 de maig. Els ciutadans que no vulguin mostrar el seu suport a cap dels partits que es presenten tenen tres possibilitats: votar en blanc, nul o bé no votar (abstenció). Aquestes són les diferències entre les tres opcions:

- **Vot nul:** Es produeix quan dins la papereta hi ha el full de dues candidatures diferents, quan la papereta està marcada més d'un cop -per exemple si se subratllen els noms de dos candidats- i quan conté guixades, documents no oficials o objectes estranys. Els vots nuls no es consideren vàlids, per tant no compten a l'hora de distribuir els escons: ni beneficien ni perjudiquen els partits.

- **Vot blanc:** Quan el sobre que s'introdueix dins l'urna està buit. Aquest vot és vàlid i es té present l'hora de fer el recompte. En aquest punt és quan entra en joc la llei d'Hondt, el sistema de càlcul proporcional utilitzat en el sistema electoral català i espanyol.

Aquest mètode inclou un límit mínim de vots que s'estableix en l'escrutini perquè una candidatura pugui concórrer a la distribució d'escons. En general aquesta barrera legal és del 3% dels vots vàlids emesos, però a les eleccions municipals és del 5%. En ambdós casos s'aplica a cada circumscripció. A causa d'aquesta limitació els vots en blanc poden perjudicar els partits minoritaris.

El (<http://governacio.gencat.cat/>) web del departament de Governació i Relacions Institucionals

(<http://governacio.gencat.cat/ca/>) ofereix un exemple pràctic per entendre millor la llei. Aquesta és la situació hipotètica que es proposa: municipi amb 9 regidors a repartir i 10 candidatures, i en el qual s'han emès 1.400 vots vàlids, distribuïts de la manera següent:

Partit A: 447 vots
Partit B: 277 vots
Partit C: 192 vots
Partit D: 170 vots
Partit E: 96 vots
Partit F: 82 vots
Partit G: 64 vots
Partit H: 37 vots
Partit I: 21 vots
Partit J: 8 vots
Vots en blanc: 6 vots

La barrera legal del 5% dels vots vàlids és 70; per tant, en el repartiment d'escons no es tindran en compte els partits G, H, I i J, ja que no han assolit aquesta xifra. En els vots obtinguts pels altres 6 partits s'aplica la llei d'Hondt, calculant els resultats de dividir el nombre de vots obtinguts per 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9, que són el nombre de regidors a escollir. Fent-ho obtenim els quocients següents:

Vots/1
Vots/2
Vots/3
Vots/4
Vots/5
Vots/6
Vots/7
Vots/8
Vots/9

Partit A
447
223.5
149
111.75
89.4
74.5
63.86
55.88
49.67

Partit B
277
138.5
92.33
69.25
55.4
46.17

39.57
34.63
30.78

Partit C

192

96

64

48

38.4

32

27.43

24

21.33

Partit D

170

85

56.67

42.5

34

28.33

24.29

21.25

18.89

Partit E

96

48

32

24

19.2

16

13.71

12

10.67

Partit F

82

41

27.33

20.5

16.4

13.67

11.71

10.25

9.11

El repartiment quedaria de la manera següent:

- El primer escó correspon al partit A, per la xifra dels vots obtinguts dividida per 1 (447), que és la més alta.
- El segon escó, al partit B, també per la xifra dels seus vots dividida per 1 (277), perquè és la xifra més alta després de l'anterior.
- El tercer escó correspon un altre cop al partit A, que, amb la xifra dels vots obtinguts dividida per 2 (223.5), presenta la tercera xifra més alta.
- El quart escó, al partit C (192).
- El cinquè escó, al partit D (170).
- El sisè és un altre cop per al partit A, que amb els seus vots dividits per 3 té la següent xifra més alta (149).
- El setè és per al partit B, per la xifra dels vots obtinguts dividida per 2 (138.5).
- El vuitè escó és per al partit A, per la xifra dels vots obtinguts dividida per 4 (111.75).
- El novè i últim és per al partit C, per la xifra de vots obtinguts dividida per 2 (96).

Quan les xifres de dos quocients són iguals, s'atribueix l'escó a la candidatura que hagi obtingut més vots en total.

- **Abstenció:** No anar a votar. Normalment es diferencia entre abstencionisme actiu i passiu. El primer està associat al rebuig conscient als partits que es presenten, mentre que el segon sol ser fruit del desinterès per la política.